

๓. แผนงานบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map)

ความเป็นมา

ภาคการเกษตรของประเทศไทยประสบปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง สินค้าล้นตลาด ในบางช่วง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและสะสมมาเป็นเวลานาน เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงดำเนินโครงการการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน/ยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรยั่งยืน

เป้าหมาย

ปรับเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมให้ทำกิจกรรมที่เหมาะสม จำนวน ๖ ล้านไร่ ในระยะเวลา ๒๐ ปี (๒๕๖๐-๒๕๗๙) โดยในระยะ ๕ ปี (๒๕๖๐-๒๕๖๔) มีเป้าหมายในจำนวน ๑.๕ ล้านไร่ และในปี ๒๕๖๐ มีเป้าหมายจำนวน ๓ แสนไร่

การดำเนินงาน

กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลัก และมีกรมวิชาการเกษตร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมหม่อนไหม กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการดำเนินงาน

การเชื่อมโยงกับนโยบายอื่นในการยกกระดาษ A4

จากแนวคิด “การยกกระดาษ A4” ของ รมว.กษ. ซึ่งมีการเชื่อมโยงนโยบายที่สำคัญ ๙ เรื่อง (๑๓ แผนงาน) นำไปสู่เป้าหมายปลายทางเดียวกัน คือ การยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้ดีขึ้นและมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมคือ หนึ่งในนโยบายสำคัญดังกล่าวโดยมีส่วนสำคัญในการคัดกรองเกษตรกรออกเป็น ๒ กลุ่ม โดยใช้ Agri-Map เป็นเครื่องมือ ดังนี้ ๑) เกษตรกรที่ทำการผลิตสินค้าเหมาะสมกับพื้นที่การเกษตรของตนเอง และ ๒) เกษตรกรที่ผลิตสินค้าไม่เหมาะสม โดยเกษตรกรกลุ่มที่ ๑) จะได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการ ศพก. เพื่อเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ นำไปสู่การผลิตร่วมกันแบบแปลงใหญ่ เกษตรกรกลุ่มที่ ๒) จะได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อปรับเปลี่ยนไปสู่การผลิตสินค้าที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดความเสี่ยง และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้เป็น Smart Office จากการผลิตสินค้าที่เหมาะสมกับพื้นที่ และมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (Agri-Map)

Q & A

๑	Q	ทำ Zoning แล้วจะได้ประโยชน์อะไร
	A	เป็นการปรับเปลี่ยนให้การใช้พื้นที่เกษตรกรรมเกิดประโยชน์มากขึ้น มีการผลิตสินค้าที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดความเสี่ยง และเกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
๒	Q	การทำ Zoning ปฏิบัติได้จริงหรือไม่
	A	สามารถปฏิบัติได้จริง ภายใต้โครงการการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกับทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตร โดยใช้ Agri-Map เป็นเครื่องมือและเชื่อมโยงกับอีก ๑๒ แผนงานตามแนวทางการยกกระดาน A4 ของ รรพ.กษ. ซึ่งเป็นการบูรณาการในระดับนโยบายโดยมีเป้าหมายปลายทางเดียวกัน
๓	Q	Agri-Map คืออะไร และใช้งานอย่างไร
	A	<p>Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่ายพร้อมกับสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน</p> <p>ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้าน ที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรไทยในรายพื้นที่ได้เป็นอย่างดี</p> <p>Agri-Map ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือ แท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตโดยเข้าใช้งานผ่านหน้าเว็บไซต์ของ กษ หรือ URL:http://agri-map-online.moac.go.th/ ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้ในหน้าเว็บไซต์ดังกล่าว</p>
๔	Q	อะไรเป็นตัวกำหนด Zoning และระดับความเหมาะสม S๑, S๒, S๓ และ N
	A	<p>ใช้เกณฑ์หลัก ๒ ด้าน คือ</p> <p>๑) ด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อมูลจากแผนที่ต่างๆ ได้แก่ แผนที่ดิน สภาพการใช้ที่ดิน เขตเส้นฝน เขตป่าตามกฎหมาย เขตปฏิรูปที่ดิน นิคมสหกรณ์การเกษตร เขตชลประทาน และขอบเขตการปกครอง</p> <p>๒) ด้านปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืช ได้แก่ ความเข้มของแสงอาทิตย์ อุณหภูมิ ธาตุอาหารในดิน ความเค็ม ความเป็นกรด-ด่างของดิน และความเสียหายจากการเกิดน้ำท่วม เป็นต้น</p>

		<p>ปัจจัยหลักทั้ง ๒ ปัจจัยนำมาพิจารณากำหนดระดับความเหมาะสมในการผลิตสินค้าเกษตร ๔ ระดับ ได้แก่</p> <p>S๑ เหมาะสมสูง - ไม่มีข้อจำกัดในการปลูก</p> <p>S๒ เหมาะสมปานกลาง - มีข้อจำกัดเล็กน้อยแก้ไขได้</p> <p>S๓ เหมาะสมเล็กน้อย - มีข้อจำกัดที่แก้ไขได้ยาก ต้องลงทุนสูง</p> <p>N ไม่เหมาะสม - มีข้อจำกัดที่แก้ไขไม่ได้ หรือต้องลงทุนสูงมาก</p>
๕	Q	ในระดับภูมิภาค หน่วยงานใดเป็นผู้กำหนดพื้นที่เป้าหมาย
	A	ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกำหนดพื้นที่เป้าหมายภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ (SC) โดยมีกรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานหลักในการให้ข้อมูลความเหมาะสมของพื้นที่
๖	Q	จะพื้นที่เป้าหมายในการปรับเปลี่ยน ได้อย่างไร
	A	<p>ใช้ Agri-Map เป็นเครื่องมือ ในการค้นหาพื้นที่ที่ผลิตสินค้าเกษตรไม่เหมาะสม โดยแบ่งเป็น ๒ ระดับ</p> <p><u>ระดับนโยบาย</u></p> <p>๑) กำหนดเป้าหมายและแผนงานปรับเปลี่ยน</p> <p>๒) วางแผนการปรับเปลี่ยนในพื้นที่เป้าหมาย</p> <p><u>ระดับปฏิบัติ</u></p> <p>๑) คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ</p> <p>๒) ประชาคม และจัดเวทีชุมชน อบรมชี้แจงทำความเข้าใจ</p> <p>๓) สำรวจพื้นที่จริงและความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง</p> <p>๔) ดำเนินการปรับเปลี่ยนและบูรณาการกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>
๗	Q	จะจูงใจเกษตรกรให้ปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสม ได้อย่างไร
	A	<p>โดยประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ มีการจัดเวทีประชาคม “การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกร” เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรถึงผลเสียจากการทำการเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสม และผลตอบแทนที่จะได้จากการปรับเปลี่ยนมาผลิตสินค้าที่เหมาะสมโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการปรับเปลี่ยนร่วมกันพิจารณากิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ของเกษตรกรในแต่ละรายและเสนอทางเลือกในการปรับเปลี่ยนร่วมกันเพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกในการปรับเปลี่ยนที่หลากหลายกว่าการเสนอทางเลือกเพียงหน่วยงานเดียว</p>